

Mustafa Özel, Yöneticilik Dersleri, Küre Yayınları, 2016

Çalışma Başvuru Tarihi: 18.08.2021
Çalışma Kabul Tarihi: 31.08.2021
Çalışma Türü: Kitap Kritiği

İbrahim Taha DURSUN*

1. GİRİŞ

İlk olarak İz Yayıncılık tarafından yayın hayatına kazandırılan Yöneticilik Dersleri kitabının genişletilmiş baskısı 2016 yılının Ocak ayında Küre Yayınlarından okuyucuya sunulmuştur. Dr. Mustafa Özel bankacılık, dış ticaret, sanayi sektörlerinde yönetici ve danışman olarak çalışmıştır. Bununla birlikte Beykent Üniversitesi ve İstanbul Şehir Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmıştır. Mustafa Özel gerek özel sektör gerekse akademik dünyadaki tecrübelerini birçok kitapta okuyucularla paylaşmaktadır.

Mustafa Özel'in Yöneticilik Dersleri kitabı, yazarın 36 yıllık gözlem ve okumalarının bir sonucu niteliğini taşımaktadır. Her ne kadar Özel iyi bir yönetici olmadığını itiraf etse de (s.11), 36 yıllık gözlem ve okumalar ve yirmi yıllık yöneticilik derslerini vermiş biri olarak bu birikimlerin iş dünyası için önemli olduğunu belirtmek gerekir. Yazar kitabını iyi yöneticilik doğuştan mıdır, yoksa sonradan öğrenilebilir mi? sorusu etrafında biçimlendirmiştir. Bu sorudan hareketle hazırlanan eser beş fasıldan oluşmaktadır. Değer'li Yöneticilik, Liderlik Vizyonu, Şirket Mimarisi, Müşteri İlişkileri ve Kalite Bilinci fasılları içerisinde ortalama 4-5 sayfadan oluşan, küçük örnek olayların yer aldığı yazılar yer almaktadır. Birinci fasılın ilk yazısı olan Yazarın Yedi Kaynağında Özel, 20 yıllık yöneticilik derslerinin dayandığı kaynaklara değinmektedir. Bu kaynaklar kitaplar, Sabri Ülker, yerli/yabancı girişimciler ve yöneticilerin hayat hikayeleri, dini metinler, tarih kitapları, felsefe metinleri ve siyaset ve devlet adamlarıdır. Bu kısım aynı zamanda kitabın giriş kısmını da oluşturan bir içeriğe sahip görünmektedir. Kitaptaki beş fasıl yöneticilerin sahip olması gereken liderlik, müşteri ile ilişkiler, kalite, organizasyon gibi temel nitelikleri öne çıkaran ana başlıkları oluşturmaktadır. Bu başlıklar altında da gerek Yazar'ın başından geçmiş danışmanlık hikayeleri, gerekse işletme örnek olayları yer almaktadır. Bu yönüyle kitap bir oturuşta okunacak bir eserden ziyade bölüm bölüm okunabilecek bir tarza sahip görünmektedir.

* Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Geyve Meslek Yüksekokulu, tdursun@subu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4607-3822>.

Kitabın dili genel anlamda okuyanın rahatlıkla anlayabileceği, okuyucuyu yormayan bir özelliğe sahiptir. Yazarın kitabın başında sorduğu soruya aradığı cevaplar açık, anlaşılır bir şekilde verilmeye çalışılmıştır. Konu örnek olaylarla da desteklendiğinden konunun okuyanın yöneticilik niteliklerini rahatlıkla zihninde canlandırabileceği bir tarza büründüğünden söz edilebilir.

Kitabın birinci faslı Değer’li Yöneticilik başlığını taşımaktadır. Başlık öncelikle okuyucuda bir merak uyandırıyor. Burada değer’den ne kastedildiği sorusu insanın zihninde yer etmektedir. Yazar bu faslı 60 sayfa içerisinde ele almakta ve 10 küçük bölüm diyebileceğimiz tarzda ortalama beşer sayfadan oluşan yöneticilik hikayelerine değinmektedir. Değer’li Yöneticilik faslı içerisinde Yazar Aliya İzzetbegoviç’ten Sabri Ülker’e, Osman Gazi’den Peter Drucker’e, Eflatun’dan Farabi’ye çok farklı Doğu ve Batı düşünürlerinin fikirlerini ele almıştır. Liderlik Vizyonu başlığı taşıyan ikinci fasılda da birinci fasılda olduğu gibi ortalama 3-5 sayfalık küçük bölümler yer almaktadır. Bu kısımda Yazar liderlerin sahip olması gereken özelliklere eğilmiştir. Burada liderliğin sadece işletmeleri ilgilendiren bir boyutu olmadığı kavramın daha geniş bir şekilde ele alındığı alt bölümlerden anlaşılmaktadır.

Üçüncü fasıl Şirket Mimarisi adını taşımamaktadır. Bu fasılda şirketlerin organizasyonunda önemli konu başlıkları olarak ifade edilebilecek hususlar ele alınmıştır. Aile işletmelerine öğütler, güç ve sorumluluk konusu, toplantıların önemi, iletişim konusu, danışmanlık gibi konular bu bölümde işletme örnekleriyle çarpıcı bir şekilde ele alınmıştır. İlk üç fasıla göre kitabın en küçük kısmını oluşturan dördüncü fasılda Müşteri İlişkileri konusu ele alınmıştır. Bu kısım genel anlamıyla müşterilere nasıl davranılmalıdır? sorusu etrafında şekillendirilmiştir. Müşterinin haklı olması, müşteriye gülümseme, işin sırrının satışta olması gibi müşteri ile ilişkilerde öne çıkan hususlar bu fasılda ele alınmıştır. Kalite Bilinci ismini taşıyan son fasıl kalite konusu ile birlikte rekabetin de ele alındığı bir bölümdür. Kalite konusunun en önemli isimlerinden biri olan Edward Deming’e sıklıkla değinilen bu kısımda kalitenin ölçülmesinden, sürekli geliştirme konusuna, Michael Porter’ın rekabetçi üstünlük konusundan hareketle çevre ve rekabet konularına değinilmiştir.

Mustafa Özel’in Yöneticilik Dersleri kitabının öne çıkan temel özelliklerinden biri kitabın oldukça anlaşılır ve sıkıcı olmayan bir dille yazılmış olmasıdır. Bu yönüyle kitap sadece bu alanda akademik çalışmalar yapan kişilere değil, aynı zamanda yönetici olan ve yönetici adayı olan kişilere de hitap eden bir özelliğe sahip görünmektedir. Buna ek olarak örnek olayların farklı konularla ilişkilendirilmesi, işletme dışında siyaset, ahlak gibi farklı alanlardan örneklerin yöneticilik ile ilişkilendirilerek farklı disiplinlere değinilmesi de kitabın öne çıkan diğer bir

özelliğini oluşturmaktadır. Kitabın sonunda yer alan Kaynakça ve Dizin eser için hangi kaynaklardan faydalandığını göstermektedir. Dizinde kitap içerisinde yer verilen isimler, kavramlar, işletme isimleri yer almaktadır. Bu kısmın özellikle okuyucunun ilgisini çekecek bir nitelikte olduğunu belirtmek gerekir. Dizine genel olarak bakıldığında Yazar'ın sadece Batı düşünürlerine bağlı kalmadığı aynı zamanda Doğu düşünürlerinin de eserlerinden faydalandığı görülmektedir. Özellikle işletme ve yöneticilik gibi Batı düşünürlerinin ve medeniyetinin eserlerinin domine ettiği bir alanda Mustafa Özel'in Doğu metinlerine de yer vermesi oldukça anlamlıdır. Bu yönüyle eser kanaatimizce oldukça önemli bir yere sahiptir. Mustafa Özel'in bu konuları ele aldığı diğer kitaplarında da bu izleri (Makul Yönetici, Yönetebilen Türkler) görmek mümkündür. Yazar'ın bu çabasını gördükçe Doğu medeniyetinin eserlerinden işletme ve yönetim alanları için daha nice bilgiler edinme ve bu bilgilerden hareketle de nice eserler üretme motivasyonun artacağını ifade etmemiz gerekir. Bununla birlikte kitabın eksik kalan yönleri de bulunmaktadır. Bunlardan birini kanaatimizce fasılların girişinde bir metnin yer almamasıdır. Her fasıl bir başlığı taşımakta ama direkt alt bölümlerle konuya giriş yapılması konunun havada kalmasını beraberinde getirmektedir. Ayrıca fasılların sonunda da faslı genel anlamda ele alan bir sonuç kısmının olmasının kitaba zenginlik katacağı düşünülebilir. Buna ek olarak kitabın sonunda sonuç kısmının olmaması da kitabın diğer bir eksik kısmını oluşturmaktadır.